

چهل حدیث روزه

گردآورنده: محمد حسین فلاح زاده

قال الله تبارک و تعالی:

يا ايها الذين آمنوا كتب عليكم الصيام كما كتب على الذين من قبلكم لعلكم تتقون.

خداوند تبارک و تعالی می فرماید:

ای کسانی که ایمان آورده‌اید روزه بر شما نوشته (واجب) شد، چنانکه بر آنان که پیش از شما بوده‌اند واجب شده بود باشد که پرهیزگار شوید.

سوره بقره آیه ۱۸۳

۱- پایه‌های اسلام

قال الباقر علیه السلام:

بنی الاسلام على خمسة اشياء، على الصلوة و الزكاة و الحج و الصوم و الولاية.

امام باقر علیه السلام فرمود:

اسلام بر پنج چیز استوار است، بر نماز و زکات حج و روزه و ولایت (رهبری اسلامی). فروع کافی، ج ۴ ص ۶۲، ح ۱

۲- فلسفه روزه

قال الصادق علیه السلام:

انما فرض الله الصيام لیستوی به الغنی و الفقیر.

امام صادق علیه السلام فرمود:

خداوند روزه را واجب کرده تا بدین وسیله دارا و ندار (غنی و فقیر) مساوی گردند.

من لا یحضره الفقیه، ج ۲ ص ۴۳، ح ۱

۳- روزه آزمون اخلاص

قال امیرالمومنین علیه السلام:

فرض الله ... الصيام ابتلاء لاخلاص الخلق امام علی علیه السلام فرمود:

خداوند روزه را واجب کرد تا به وسیله آن اخلاص خلق را بیازماید.

نهج البلاغه، حکمت ۲۵۲

۴-روزه یاد آور قیامت

قال الرضا عليه السلام:

انما امروا بالصوم لكي يعرفوا الم الجوع و العطش فيستدلوا على فقر الاخر.

امام رضا عليه السلام فرمود:

مردم به انجام روزه امر شده‌اند تا درد گرسنگی و تشنگی را بفهمند و به واسطه آن فقر و بیچارگی آخرت را بیابند.

وسائل الشیعه، ج ۴ ص ۴ ح ۵ علل الشرایع، ص ۱۰

۵-روزه زکات بدن

قال رسول الله صلى الله عليه و آله لكل شئى زكاة و زكاة الابدان الصيام.

رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود:

برای هر چیزی زکاتی است و زکات بدن‌ها روزه است.

الكافی، ج ۴، ص ۶۲ ح ۳

۶-روزه سپر آتش

قال رسول الله صلى الله عليه و آله:

الصوم جنه من النار.

رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود:

روزه سپر آتش (جهنم) است. «یعنی بواسطه روزه گرفتن انسان از آتش جهنم در امان خواهد بود.»

الكافی، ج ۴ ص ۱۶۲

۷-اهمیت روزه

الصوم فى الحر جهاد.

رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود:

روزه گرفتن در گرما، جهاد است.

بحار الانوار، ج ۹۶، ص ۲۵۷

۸-روزه نفس

قال اميرالمومنين عليه السلام

صوم النفس عن لذات الدنيا انفع الصيام.

اميرالمومنان على عليه السلام فرمود:

روزه نفس از لذت‌های دنیوی سودمندترین روزه‌هاست.

غرر الحکم، ج ۱ ص ۴۱۶ ح ۶۴

۹-روزه واقعی

قال اميرالمومنين عليه السلام

الصيام اجتناب المحارم كما يمتنع الرجل من الطعام و الشراب.

امام على عليه السلام فرمود:

روزه پرهیز از حرامها است همچنانکه شخص از خوردنی و نوشیدنی پرهیز می کند.

بحار ج ۹۳ ص ۲۴۹

۱۰-برترین روزه

قال اميرالمومنين عليه السلام

صوم القلب خير من صيام اللسان و صوم اللسان خير من صيام البطن.

امام على عليه السلام فرمود:

روزه قلب بهتر از روزه زبان است و روزه زبان بهتر از روزه شکم است.

غرر الحکم، ج ۱، ص ۴۱۷، ح ۸۰

۱۱-روزه چشم و گوش

قال الصادق عليه السلام

إذا صمت فليصم سمعك و بصرک و شعرک و جلدک.

امام صادق علیه السلام فرمود:

آنگاه که روزه می‌گیری باید چشم و گوش و مو و پوست تو هم روزه‌دار باشند. «یعنی از گناهان پرهیز کند.»

الكافی ج ۴ ص ۸۷، ح ۱

۱۲- روزه اعضا و جوارح

عن فاطمه الزهرا سلام الله علیها

ما یصنع الصائم بصیامه اذا لم یصن لسانه و سمعه و بصره و جوارحه.

حضرت زهرا علیها السلام فرمود:

روزه‌داری که زبان و گوش و چشم و جوارح خود را حفظ نکرده روزه‌اش به چه کارش خواهد آمد.

بحار، ج ۹۳ ص ۲۹۵

۱۳- روزه ناقص

قال الباقر علیه السلام

لا صیام لمن عصی الامام و لا صیام لعبد ابق حتی یرجع و لا صیام لامرأة ناشزة حتی تتوب و لا صیام لولد عاق حتی یر.

امام باقر علیه السلام فرمود:

روزه این افراد کامل نیست:

۱ - کسی که امام (رهبر) را نافرمانی کند.

۲ - بنده فراری تا زمانی که برگردد.

۳ - زنی که اطاعت شوهر نکرده تا اینکه توبه کند.

۴ - فرزندی که نافرمان شده تا اینکه فرمانبردار شود.

بحار الانوار ج ۹۳، ص ۲۹۵.

۱۴- روزه بی ارزش

قال امیرالمومنین علیه السلام

کم من صائم ليس له من صيامه الا الجوع و الظما و کم من قائم ليس له من قيامه الا السهر و العناء.

امام علی علیه السلام فرمود:

چه بسا روزه‌داری که از روزه‌اش جز گرسنگی و تشنگی بهره‌ای ندارد و چه بسا شب زنده‌داری که از نمازش جز بیخوابی و سختی سودی نمی‌برد.

نهج البلاغه، حکمت ۱۴۵

۱۵- روزه و صبر

عن الصادق علیه السلام فی قول الله عزوجل

«واستعينوا بالصبر و الصلوة»

قال: الصبر الصوم.

امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند عز و جل که فرموده است: از صبر و نماز کمک بگیرید، صبر، روزه است.

وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۹۸، ح ۳

۱۶- روزه و صدقه

قال الصادق علیه السلام

صدقه درهم افضل من صیام یوم.

امام صادق علیه السلام فرمود

یک درهم صدقه دادن از یک روز روزه مستحبی برتر و والاتر است.

وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۱۸، ح ۶

۱۷- پاداش روزه

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: قال الله تعالی

الصوم لی و انا اجزی به

رسول خدا فرمود خدای تعالی فرموده است:

روزه برای من است و من پاداش آن را می‌دهم.

وسائل الشیعه ج ۷ ص ۲۹۴، ح ۱۵ و ۱۶؛ ۲۷ و ۳۰

۱۸- جرعه نوشان بهشت

قال رسول الله صلى الله عليه و آله

من منعه الصوم من طعام يشتهييه كان حقا على الله ان يطعمه من طعام الجنة و يسقيه من شرابها.

رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود:

کسی که روزه او را از غذاهای مورد علاقه‌اش باز دارد برخداست که به او از غذاهای بهشتی بخوراند و از شرابه‌های بهشتی به او بنوشاند.

بحار الانوار ج ۹۳ ص ۳۳۱

۱۹- خوشا بحال روزه داران

قال رسول الله صلى الله عليه و آله

طوبى لمن ظما او جاع لله اولئك الذين يشبعون يوم القيامة

رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود:

خوشا بحال کسانی که برای خدا گرسنه و تشنه شده‌اند اینان در روز قیامت سیر می‌شوند.

وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۹۹، ح ۲.

۲۰- مژده به روزه‌داران

قال الصادق عليه السلام

من صام لله عزوجل يوما فى شدة الحر فاصابه ظما و كل الله به الف ملك يمسخون وجهه و يبشرونه حتى اذا افطر.

امام صادق عليه السلام فرمود:

هر کس که در روز بسیار گرم برای خدا روزه بگیرد و تشنه شود خداوند هزار فرشته را می‌گمارد تا دست‌به‌چهره او بکشند و او را بشارت دهند تا هنگامی که افطار کند.

الكافى، ج ۴ ص ۶۴ ح ۸؛ بحار الانوار ج ۹۳ ص ۲۴۷

۲۱- شادی روزه دار

قال الصادق عليه السلام

للصائم فرحتان فرحة عند افطاره و فرحة عند لقاء ربه

امام صادق عليه السلام فرمود:

برای روزه دار دو سرور و خوشحالی است:

۱ - هنگام افطار ۲ - هنگام لقاء پروردگار (وقت مردن و در قیامت)

وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۹۰ و ۲۹۴ ح ۶ و ۲۶.

۲۲- بهشت و باب روزه‌دارن

قال رسول الله صلى الله عليه و آله

ان للجنة بابا يدعى الريان لا يدخل منه الا الصائمون.

رسول خدا صلى الله عليه و آله فرمود:

برای بهشت دری است بنام (ریان) که از آن فقط روزه داران وارد می‌شوند.

وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۹۵، ح ۳۱.

معانی الاخبار ص ۱۱۶

۲۳- دعای روزه‌داران

قال الكاظم (عليه السلام)

دعوة الصائم تستجاب عند افطاره

امام کاظم (عليه السلام) فرمود:

دعای شخص روزه‌دار هنگام افطار مستجاب می‌شود.

بحار الانوار ج ۹۲ ص ۲۵۵ ح ۳۳.

۲۴- بهار مومنان

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله)

الشتاء ربيع المومن يطول فيه ليله فيستعين به على قيامه و يقصر فيه نهاره فيستعين به على صيامه.

رسول خدا (صلی الله علیه و آله) فرمود:

زمستان بهار مومن است از شبهای طولانی‌اش برای شب زنده‌داری و از روزهای کوتاهش برای روزه داری بهره می‌گیرد.

وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۳۰۲، ح ۳.

۲۵- روزه مستحبی

قال الصادق (علیه السلام)

من جاء بالحسنه فله عشر امثالها من ذلك صيام ثلاثه ايام من كل شهر.

امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس کار نیکی انجام دهد ده برابر آن پاداش دارد و از جمله آنها سه روز روزه در هر ماه است.

وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۳۱۳، ح ۳۳

۲۶- روزه ماه رجب

قال الكاظم (علیه السلام)

رجب نهر فی الجنه اشد بياضا من اللبن و احلى من العسل فمن صام يوما من رجب سقاه الله من ذلك النهر.

امام کاظم (علیه السلام) فرمود:

رجب نام نهری است در بهشت از شیر سفیدتر و از عسل شیرین‌تر هرکس یک روز از ماه رجب را روزه بگیرد خداوند از آن نهر به او می‌نوشاند.

من لا يحضره الفقيه ج ۲ ص ۵۶ ح ۲

وسائل الشیعه ج ۷ ص ۳۵۰ ح ۳

۲۷- روزه ماه شعبان

من صام ثلاثه ايام من اخر شعبان و وصلها بشهر رمضان كتب الله له صوم شهرين متتابعين.

امام صادق (علیه السلام) فرمود:

هر کس سه روز آخر ماه شعبان را روزه بگیرد و به روزه ماه رمضان وصل کند خداوند ثواب روزه دو ماه پی در پی را برایش محسوب می‌کند.

وسائل الشيعه ج ٧ ص ٣٧٥، ح ٢٢

۲۸- افطاری دادن (۱)

قال الصادق (عليه السلام)

من فطر صائما فله مثل اجره

امام صادق (عليه السلام) فرمود:

هر کس روزه داری را افطار دهد، برای او هم مثل اجر روزه دار است.

الكافي، ج ٤ ص ٤٨، ح ١

۲۹- افطاری دادن (۲)

قال الكاظم (عليه السلام)

فطرک اخاک الصائم خیر من صيامک.

امام کاظم (عليه السلام) فرمود:

افطاری دادن به برادر روزه دارت از گرفتن روزه (مستحبی) بهتر است.

الكافي، ج ٤ ص ٤٨، ح ٢

۳۰- روزه خواری

قال الصادق (عليه السلام)

من افطر یوما من شهر رمضان خرج روح الايمان منه

امام صادق (عليه السلام) فرمود:

هر کس یک روز ماه رمضان را (بدون عذر)، بخورد - روح ایمان از او جدا می شود

وسائل الشيعه، ج ٧ ص ١٨١، ح ٤ و ٥

من لا يحضره الفقيه ج ٢ ص ٧٣، ح ٩

۳۱- رمضان ماه خدا

قال اميرالمومنين

شهر رمضان شهر الله و شعبان شهر رسول الله و رجب شهری

امام علی (علیه السلام) فرمود:

رمضان ماه خدا و شعبان ماه رسول خدا و رجب ماه من است.

وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۶۶، ح ۲۳.

۳۲- رمضان ماه رحمت

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله)

... و هو شهر اوله رحمه و اوسطه مغفرة و اخره عتق من النار.

رسول خدا (صلى الله عليه و آله) فرمود:

رمضان ماهی است که ابتدایش رحمت است و میانه‌اش مغفرت و پایانش آزادی از آتش جهنم.

بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۳۴۲

۳۳- فضیلت ماه رمضان

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله)

ان ابواب السماء تفتح فى اول ليلة من شهر رمضان و لا تغلق الى اخر ليلة منه

رسول خدا (صلى الله عليه و آله) فرمود:

درهای آسمان در اولین شب ماه رمضان گشوده می‌شود و تا آخرین شب آن بسته نخواهد شد.

بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۳۴۴

۳۴- اهمیت ماه رمضان

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله)

لو يعلم العبد ما فى رمضان لود ان يكون رمضان السنه

رسول خدا (صلى الله عليه و آله) فرمود:

اگر بنده «خدا» می‌دانست که در ماه رمضان چیست [چه برکتی وجود دارد] دوست می‌داشت که تمام سال، رمضان باشد.

بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۳۴۶

۳۵- قرآن و ماه رمضان

قال الرضا (عليه السلام)

من قرا في شهر رمضان اية من كتاب الله كان كمن ختم القرآن في غيره من الشهور.

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

هر کس ماه رمضان یک آیه از کتاب خدا را قرائت کند مثل اینست که در ماههای دیگر تمام قرآن را بخواند.

بحار الانوار ج ۹۳، ص ۳۴۶

۳۶- شب سرنوشت ساز

قال الصادق (عليه السلام)

راس السنة ليلة القدر يكتب فيها ما يكون من السنة الى السنة.

امام صادق (عليه السلام) فرمود:

آغاز سال (حساب اعمال) شب قدر است. در آن شب برنامه سال آینده نوشته می شود.

وسائل الشيعه، ج ۷ ص ۲۵۸ ح ۸

۳۷- برتری شب قدر

قيل لابي عبد الله (عليه السلام)

كيف تكون ليلة القدر خيرا من الف شهر؟ قال: العمل الصالح فيها خير من العمل في الف شهر ليس فيها ليلة القدر.

از امام صادق (عليه السلام) سوال شد:

چگونه شب قدر از هزار ماه بهتر است؟

حضرت فرمود: کار نیک در آن شب از کار در هزار ماه که در آنها شب قدر نباشد بهتر است.

وسائل الشيعه، ج ۷ ص ۲۵۶، ح ۲

۳۸- تقدیر اعمال

قال الصادق (عليه السلام)

التقدير في ليلة تسعة عشر و الابرار في ليلة احدى و عشرين و الامضاء في ليلة ثلاث و عشرين.

امام صادق (علیه السلام) فرمود:

برآورد اعمال در شب نوزدهم انجام می‌گیرد و تصویب آن در شب بیست و یکم و تنفیذ آن در شب بیست‌سوم.

وسائل الشیعه، ج ۷ ص ۲۵۹

۳۹- احیاء شب قدر

عن فضیل بن یسار قال:

كان ابو جعفر (عليه السلام) اذا كان ليلة احدى و عشرين و ليلة ثلاث و عشرين اخذ في الدعاء حتى يزول الليل فاذا زال الليل صلى.

فضیل بن یسار گوید:

امام باقر (علیه السلام) در شب بیست و یکم و بیست‌سوم ماه رمضان مشغول دعا می‌شد تا شب بسر آید و آنگاه که شب به پایان می‌رسید نماز صبح را می‌خواند.

وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۲۶۰، ح ۴

۴۰- زکات فطره

قال الصادق (عليه السلام)

ان من تمام الصوم اعطاء الزكاة یعنی الفطرة كما ان الصلوة على النبي (صلى الله عليه و آله) من تمام الصلوة.

امام صادق (علیه السلام) فرمود:

تکمیل روزه به پرداخت زکاء یعنی فطره است، همچنان که صلوات بر پیامبر (صلى الله عليه و آله) کمال نماز است.

وسائل الشیعه، ج ۶ ص ۲۲۱، ح ۵